

SİLAHSIZ MUTFAK MASALARI: İSRAİL’DE MİLİTARİZM, OTORİTERLİK VE COVID-19 ÜZERİNE RELA MAZALİ İLE SÖYLEŞİ

Söyleşiyi yapan: Özlem Aslan, Zeynep Kutluata

Çeviri: Zeynep Kutluata

Tel Aviv, İstanbul, Kocaeli, Aralık 2020

Covid-19 hayatımızın bir parçası olalı bir yılı geçti. Bu dönemde militarist politikaların hâkim olduğu ülkelerde yaşayanlar, hükümet yetkililerinin toplumsal muhalefet üzerindeki baskıyı artırmak ve iktidarlarını kuvvetlendirmek için Covid-19’a karşı alınan önlemleri çeşitli şekillerde araçsallaştırdığına şahit oldu. Pandemi önlemleriyle örtük otoriterlik arasındaki çizgi çoğu zaman ortadan kalktı. *Feminist Yaklaşımlar*’ın bu sayısı için anti-militarist feminist aktivist Rela Mazali ile buluştuk, kendisiyle pandemi döneminde İsrail’deki çalışmaları, özellikle Silahsız Mutfak Masaları adlı projeleri hakkında konuştuk. Bu buluşmayı internet üzerinden, evlerimizden gerçekleştirdik. Buluşmaya Rela Mazali Tel Aviv’den, Ayça Günaydın Londra’dan, Özlem Aslan Kocaeli’nden, Ayten Sönmez, Öykü Tümer ve Zeynep Kutluata İstanbul’dan katıldı. Rela Mazali bizleri bu anti-militarist feminist projeye *Feminist Yaklaşımlar*’ın 25. sayısında (Şubat 2015) yer alan makalesiyle tanıştırmıştı. Zeynep Kutluata ve Özlem Aslan’ın kolaylaştırıcılığını yaptığı bu söyleşide ise Rela Mazali bizlere 2015 sonrasında projenin nasıl ilerlediğini ve pandeminin İsrail’deki feminist aktivizmi nasıl etkilediğini anlatıyor. Okuyacağınız söyleşi, Rela Mazali ile *Feminist Yaklaşımlar* üyeleri arasında geçen uzun ve derinlikli bir sohbetin sadeleştirilerek yayıma hazırlanmış halidir. Dergimizin yayına hazırlandığı haftalarda İsrail’in Filistinlileri hedef alan saldırıları tırmanmış, günlerce süren bombardımanların sonucunda aralarında çocukların da bulunduğu çok sayıda kişi hayatını kaybetmişti. Rela Mazali’nin İsrail’deki bu son şiddet dalgası ilgili görüşlerini söyleşinin sonunda yer alan Sonsöz” bölümünde bulabilirsiniz.

Gun Free Kitchen Tables: Interview with Rela Mazali on Militarism, Authoritarianism and Covid-19

COVID-19 has been a part of our lives for over a year. In this period, those of us living in highly militarized countries witnessed the various ways government representatives instrumentalized COVID-19 prevention measures to increase the pressure on social opposition, turning the process into a “power grab”. The line between the pandemic protection and covert authoritarianism was blurred most of the time. For this issue of *Feminist Approaches*, we met with anti-militarist feminist activist Rela Mazali to discuss their activism in Israel during the pandemic, specifically to talk about their project called Gun Free Kitchen Tables. We met via the Internet, from our homes. Rela Mazali joined from Tel Aviv, Ayça Günaydın from London, Özlem Aslan from Kocaeli, Ayten Sönmez, Öykü Tümer and Zeynep

Kutluata from İstanbul. Rela Mazali, previously wrote an article for the 25th issue (February 2015) of *Feminist Approaches* about Gun Free Kitchen Tables where she introduced us with this anti-militarist feminist project for the first time. In the conversation below moderated by Zeynep Kutluata and Özlem Aslan, Rela Mazali told us how the project has progressed since 2015, as well as how the pandemic has affected feminist activism in Israel. The following is an edited version of a long and insightful conversation between *Feminist Approaches* members and Rela Mazali. During the last weeks of our publishing process, the attacks of Israel targeting Palestinians escalated and resulted in loss of lives, including children, due to bombardments lasting for days. You may find the “Afterword” written by Rela Mazali at the end of the interview where she shares her views of this last wave of violence in Israel.

Özlem Aslan: 2015 yılında *Feminist Yaklaşımlar* için yazdığınız makalede, sizin de kurucuları arasında yer aldığımız Silahsız Mutfak Masaları isimli feminist projeyi bizlere tanıtmıştınız.¹ 2015’ten sonraki dönemde genel olarak dünyada, özel olarak da Ortadoğu’da militer politikalar daha fazla hâkim olmaya başladı. Pandemiyle birlikte kimi devletler fırsattan istifade, sağlık önlemlerini otoriter ve militer politikaları uygulamak için bahane olarak kullanıyorlar. Ancak, özellikle feministler ve LGBTQ+ aktivistler bu politikalara direniyorlar. Uzun bir geçmişe sahip Silahsız Mutfak Masaları da İsrail’deki militarist politikalara karşı yürütülen projelerden biri. Bize bu kampanyanın tarihini ve güncel aktivitelerini anlatabilir misiniz?

Rela Mazali: Bu proje 2000’lerde, İkinci Filistin İntifadası zamanında yürüttüğüm bir çalışmadan hareketle ortaya çıktı. Bu dönemde, sivil alanda silah taşıyan sivillerin sayısında bir artış olmuştu. Aslında bu kişiler tam olarak sivil değildi, çoğu güvenlik görevlisiydi. Neredeyse tamamen sivil kıyafetliyidiler. Bir tür üniforma giyiyorlardı ama kıyafetlerine tam olarak üniforma demek de çok mümkün değildi. Birden her yerde görünmeye başladılar. Taşıdıkları silahlar daha önce bu kadar ortalıkta olmayan silahlardı. Aslında bu durum polis faaliyetinin özelleştiğinin bir göstergesiydi. Olan bitenin daha derinlemesine analizi bu. İkinci İntifada polis faaliyetinin özelleşmesi için iyi bir bahane olmuştu. Polis faaliyetine ayrılan bütçenin kısılması ve çok düşük maaşlarla güvenlik görevlilerinin işe alınması için devlete mazeret sunmuştu. Bu güvenlik görevlileri genellikle kalıcı çalışanlar değildi, çoğunlukla sendikalı değillerdi, sosyal hakları yoktu... vs. İkinci İntifada bu süreci büyük oranda mazur göstermişti. Zaten yapmakta oldukları şeyi daha geniş ölçekte ve daha hızlı bir şekilde yapmak için İntifada’yı kendi çıkarlarına göre kullandılar.

Yeni silahları sokaklarda gördüğümde, bu süreç hakkında düşünmeye, süreci takip etmeye ve haber kupürleri toplamaya başladım. O dönemde henüz tanımadığım, daha sonra çok sevgili arkadaşım olan bir kadın benimle iletişim kurdu. Vanessa (Vee) Farr o dönemde (diğer editörlerle birlikte), Birleşmiş Milletler için hafif silahların yaygınlaşması hakkında feminist bakış açısıyla bir

kitabı yayıma hazırlamaya henüz başlamıştı. Bana da İsrail'deki hafif silahlarla ilgili bir bölüm yazıp yazamayacağımı sordu ve ben de konunun İsrail'de hızla büyüyen özel güvenlik endüstrisi ile ilgili kısmını seçtim. Sürecin başında Vee'ye koşullarımın birkaç ay boyunca yoğunlaşmam gereken bir işi yapmaya uygun olmadığını söyledim; çünkü akademisyen değildim, bir üniversitede çalışmıyordum ve bu çalışmayı yaparken herhangi bir gelirim olamayacaktı (O dönemde çoğunlukla çeviri yaparak para kazanıyordum). Vee hemen durumu anladı ve bu çalışma için fon aramaya koyuldu ve buldu. Bu çalışma, tamamlanması uzun süre almış ve sonunda 2009'da yayımlanmış bir derlemenin sadece bir bölümüydü. Kitabın muhteşem bir başlığı vardı: *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons*² (Cinsiyetli Tabancalar: Küçük ve Hafif Silahların Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Etkileri) Kitap yayımlandığında Vee artık burada, Filistin'de çalışıyordu. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nda Kıdemli Toplumsal Cinsiyet Danışmanı idi. Sonra Doğu Kudüs'te bir kitap tanıtım etkinliği düzenledik. Uluslararası hukuk, insan hakları ve kadın hakları konusunda uzmanlaşmış avukat arkadaşım Smadar Ben Natan, etkinliğe katıldı ve sonrasında bana Bak, buradan bir eylem planı çıkarabiliriz, hadi!" dedi. Ben de Ama ben zaten fazlasıyla aktivist faaliyet yürütüyorum. Gelir elde edebileceğim bir işe dönüşmediği sürece daha fazla aktivizm yapamam" dedim. Dolayısıyla 2009'da İsrail'de hafif silahlar bağlamında silahsızlanma ve silahların kontrol altına alınması projesi için fon aramak üzere çalışmaya karar verdik. Başlamak için para bulmamız bir yıl sürdü. İşte böyle başladık, bununla başladık.

Çalışma bize somut olarak böyle bir temel sunduğu için öncelikle özel güvenlik şirketlerine odaklandık. Ayrıca, özel güvenlik görevlilerinin silahlarını evlerine götürmemeleri gerektiğine dair kanun yürürlükteydi. Ama götürüyorlardı, kanun uygulanmıyordu.

Çalışmam, diğer bulgularla birlikte, çalışma saatlerinden sonra güvenlik görevlilerinin evlerinde ve ailelerinde bu silahlarla düzenli olarak işlenen cinayetler olgusunu ortaya çıkardı. Çalışmada ilk başta kadın cinayetlerine bakıyordum. Ama aslında birçok erkek de öldürülüyordu. Tabii ki kadın cinayetlerinin sayısı çok daha fazlaydı, yine de öldürülen çok sayıda erkek de vardı. Yıllık ortalama üçtü. Bazı yıllar sadece bir", bazı yıllar daha fazla oluyordu bu rakam. Ama güvenlik görevlilerinin evlerine götürdükleri silahların kurbanı olan birilerinin olmadığı bir yıl neredeyse geçmiyordu. Bu arada, görev sırasında, yani bu silahlar çoğunlukla Filistinleri hedef aldığı anda neler olduğundan hiç bahsetmiyoruz bile.

Biz bu konuyu ele almaya başladığımızda İsrail'de böyle bir konsept, silahların kontrolü ya da hafif silahlar bağlamında silahsızlanma ile ilgili bir kavram yoktu. Güvenlikçilerin silahları Yahudi çoğunluk için son derece normal ve doğaldı (hâlâ da öyle), hatta makbuldü. Dolayısıyla bizim başlangıç noktamız bu oldu. Güvenlik görevlilerinin iş saatleri sonrasında silahlarını evlerine

götürmelerinin yasak olduğu kanunda yer alıyordu, ki bu da iddiamızı savunmak için bize yeterli zemin sağlıyordu. Bu konuyla başlamamızın bir nedeni de, askerlerin silahlarına meydan okumanın çok daha zor olacağını bilmemizdi. İsrail’de silahların normalleşmesinin temelinde sivil alanın her yerinde bulunan askerlerin silahları yatıyor ama, askerler ve ordu kutsal görüldüğü için onları sorunsallaştırmak hiç kolay değil.

İşe alınma koşulları nedeniyle güvenlik görevlileri ağırlıklı olarak yakın zamanda göç etmiş gruplardan ya da yaşlı erkeklerden oluşuyor, yani görece marjinalleşmiş gruplara mensuplar. Bu kesimlere dönük (açıkça sorunlu) toplumsal algıdan hareketle, güvenlik görevlilerinin silahlarına eleştirel bakmaya başlamanın toplumda daha az şaşkınlık uyandıracaklarını biliyorduk. Ama en başından itibaren silahlara daha genel bir çerçeveden bakmayı, sivil alandaki silahlara bakmayı istediğimizi de biliyorduk. Böylece ilk yıllarımızda kendimizi özel güvenlik şirketlerinin silahları ile ilgili çalışmaya adadık. Ama en başından itibaren genel olarak silahlara bakmak istediğimizi, sivil alandaki silahlara bakmak istediğimizi biliyorduk. Son derece şaşırtıcı bir biçimde güvenlik görevlilerinin silahları konusunda kısa ama gerçekten ilginç, başarılı bir dönem geçirdik. 2013 ile 2015 arasındaki iki üç yıl boyunca kanun uygulandı. Bu dönemde iş saatleri dışında güvenlik görevlilerinin silahlarıyla işlenen hiçbir cinayet olmadı. Ancak kısa süre sonra kanunlar yine göz ardı edilip, uygulanmayıp silahlar evlere tekrar girmeye başladığında bu cinayetler, bu olgu, kaldığı yerden devam etti. Dün gece yaşlı bir adam karısının yattığı hastaneye girip önce karısını, sonra kendini vurdu. Buna cinayet-intihar deniyor; iş başında olmadığı sırada güvenlik görevlisinin silahı ile işleniyor.³ Bu, geçtiğimiz iki yıl içinde, iş başında olmadığı sırada güvenlik görevlilerinin silahıyla işlenen ikinci cinayet. Bizim az bir nüfusumuz var, rakamlar Türkiye’ye ya da başka bir ülkeye kıyasla az görülebilir ama İsrail’e göre az değil.

Silahsız Mutfak Masaları’nın 17 feminist ve sivil toplum örgütünün kendi daha geniş örgütsel gündemlerinin yanı sıra hafif silahlara ilişkin ortak bir gündeme odaklandığı bir koalisyon olduğunu belirtmeliyim. Bizim koalisyonumuz, her ne kadar dahil olan grupların hepsi aktif olarak katılmasa da, sadece kağıt üzerinde” iş yapan değil, gerçek anlamda çalışma yürüten bir yapı. Koalisyona yön veren SMM’nin çekirdek kadrosu İsrail’deki en eski ve en önemli feminist örgütlerden biri olan Hayfa merkezli Isha L’Isha Feminist Merkez’in⁴ bir parçası.

2017’de İsrail’de sivil alandaki tüm silahları sayıp kapsamlı bir rapor çıkardık.⁵ Açık bir şekilde ordunun kendi stokunda ne olduğuyla ilgilenmediğimizi, sivil alanda dolaşımda olan silahlardan bahsettiğimizi ifade ettik. İsrail’de askeri üsler her yerde olduğu için ordunun nerede, sivillerin nerede konumlandığı ile ilgili net bir ayırım yok aslında. Bu üslerin kimisi büyük, kimisi küçük ama her yerdeler. İsrail küçük bir coğrafya. Net bir sivil alan yok. Dolayısıyla sivil alanı askeri bölgelerden ayıracak şeylerden biri silahlar ama sivil alanın her köşesinde silahlar var. Saydık.

Sivil alanda dolaşımda olan sivillere, güvenlik firmaları gibi özel kurumlara, polise ve askerlere ait silahların kaydını tutmaya çalıştık. Sivil alanda oradan oraya giden kaç silah olduğuna dair genel bir tablo çıkarmayı ve bu silahların kontrolüne ilişkin -ki bu kontrol çok zayıf- eleştirel bir bakış oluşturmayı hedefledik.

Ayrıca, İsrail'deki Filistin toplumunda neler olup bittiğine de baktık. Şimdi çok daha fazla olmakla birlikte, o zaman da Filistinliler arasında ruhsatsız silah sayısı çok fazlaydı. İsrail'de dolaşımda olan ruhsatsız silahların çoğu Filistinli vatandaşların elinde ve Filistin toplumu silahla işlenen şiddetli suçlardan ve organize silahlı suçlardan dolayı zarar görüyor. Tabii ki hükümet bu suçlara iştirak ediyor, hükümet bu suçların işbirlikçisi. Bu suçlara kafasını çevirerek, kanunları uygulamayarak iştirak ediyor. Bu durumdan belli kazanımları olduğu için işbirliği içinde davranıyor. Suçluların, kuvvetli adamların” güvenini zedeleyerek, huzursuzluk ve kaos yaratarak güçlenmelerine ve kendi cemaatlerini terörize etmelerine müsaade ediyor ve böylece insanların politik bir topluluk olarak hareket etmelerinin önüne geçiliyor. Bu bir apolitikleştirme süreci ve Filistin toplumunu gerçekten zayıflatıyor. Bu nedenle, 2017’de yayımladığımız raporun ardından kadın örgütlerinde çalışan ya da bağımsız aktivist olan İsrail’deki Filistinli feministlerle çok yakın bir koordinasyon içinde çalışmaya başladık.

Şu anda yeşil hattın” ötesinde çalışma yürütmemizin hiçbir yolu yok. Dolayısıyla Filistinli” dediğimde İsrail’in Filistinli vatandaşlarını kastediyorum, Batı Şeria ya da Gazze’deki Filistinlileri değil. Oradakilerle çalışmak karmaşık bir süreç ve bugünlerde çok az İsraili örgüt bunu yapıyor. Gazze’deki abluka 2006’da başladı. Şimdi bizim deneyimlediğimiz kapanmanın” hâlâ süren korkunç Gazze ablukasıyla hiçbir alakası yok. Batı Şeria boyunca inşa edilmiş duvar, tüm o kontrol noktaları ortak çalışma kapasitesini büyük oranda kesti. Belki daha da önemlisi birçok Filistinli grup, çalışmaya katılan insanlar arasındaki keskin eşitsizliklere siyasi bir tehdit oluşturmadıkça, ortak çalışmanın oluşturduğu yanılıcı simetri görünümünü reddediyor ve bu çalışmalara karşı direnç oluşturuyorlar. Bu nedenle İsrail’deki Filistinli feministlerle çalışıyoruz. 2017’de Filistinli feministlerle birlikte planlama yapmaya başlamadan, bu konuda harekete geçmeden önce, İsrail’deki Filistin toplumunda silah şiddeti ve silahların yaygınlığı ile ilgili neler olup bittiğini araştırmaya ihtiyacımız olduğuna karar verdik.

Birlikte bir çalışma grubu kurduk; bu grup üç yıldır, her yıl grup içinden farklı bir komitenin yön verdiği bağımsız çalışmalar yürütüyor. Her yıl çalışma toplantıları serisi düzenledik. Zoom günlerinden” önce bu çalışma grubu, hafif silahlar bağlamında silahsızlanma alanında çalışan deniz ötesinden aktivistlerle, dünyanın çeşitli yerlerinde aynı çalışmayı yürüten kadınlarla video görüşmeleri yaptı; konuştuk, söyleşiler yaptık, onların deneyimlerini dinledik. Her tür kanalı kullanıp, Filistin toplumuna odaklanarak buradaki durum hakkında bilgi topladık. İki yıl boyunca

bu şekilde çalıştıktan sonra, grup kendisini bir düzeyde resmen yeniden şekillendirdi. Bu noktaya gelene kadar da zaten farklı ve somut eylemler yapılmıştı. Grup özel olarak, İsrail’de Filistin toplumu içindeki silahla işlenen suçlar konusuna işaret etmeyi amaçlayan bir çalışma-eylem grubu olarak kuruldu.

Gayet sistematik bir biçimde odaklanarak, bu konuyla başa çıkabilmek için atılması gereken pratik adımları listeleyen bir görüş belgesini kolektif olarak hazırladık. Bu belge şimdi 30 sivil toplum örgütünün ve feminist örgütün desteğini almış durumda. Bu sürecin parçası olan Filistinli arkadaşlarım şimdi, Filistinli feministlerin yön verdiği, bazılarımızın danışma kurulunda ya da idari komitede yer alacağı bir inisiyatif oluşturuyorlar. Ancak bu inisiyatif, Silahsız Mutfak Masaları inisiyatifinden farklı olarak özellikle Filistin toplumundaki bu aciliyet gerektiren silah konusuna işaret edecek. Bu nedenle bu inisiyatif son derece heyecan verici. Böyle bir çalışma daha önce yoktu. Filistinli feministler bu çalışmayı yapıyorlar ve biz de koordinatör olarak bu projede gerçekten çalışabilecek birinin olabilmesi için fon arıyoruz. Umarım birilerini bulabiliriz.

Silahsız Mutfak Masaları süreç içinde, çalışmanın kolaylaştırılması için malzemelerinin çoğunu Arapçaya çevirmeye başladı. Çalışmamız toplumumuzdaki silahlar hakkında sürekli yeni bilgiler topluyor ve bizler bu kaynağı Filistinli feministler ve aktivistler için rahatça ulaşılır kılmaya çalışıyoruz.

Zeynep Kutluata: Otoriter hükümetler dünyanın birçok yerinde yükselişe geçti. Bu hükümetlerin çoğu Covid-19 önlemlerini de daha otoriter politikaları hayata geçirmek ve militarizm düzeyini artırmak için bahane olarak kullanıyorlar. İsrail de pandemiye daha otoriter ve militer politikalar uygulamak için kullanan ülkelerden biri gibi görünüyor. Bu yoruma katılır mısınız?

Rela: Evet, İsrail hükümetinin pandemi fırsatını” militarizmi derinleştirmek ve otoriter politikaları artırmak için kullandığına kesinlikle katılıyorum. Ancak İsrail hükümetlerinin devletin kuruluşunun ilk günlerinden itibaren bu tip bir oportünizm sergilediğini belirtmem lazım. Otoriterlik ve militarizm buralarda çok uzun süredir ortalıkta. İşgal, mülksüzleştirme ve militer baskı 1948’den beri var ve 1967’den sonra da arttı. Militerleşme çok çok derin ve mevcudiyeti fazlasıyla hissediliyor. Yeni değil. Otoriterliğin farklı biçimleri var. Burada son yıllarda demokrasi ve insan hakları maskesi kalkmaya başladıkça otoriterlik daha aleni olmaya başladı. Ama zaten otoriterlik hep vardı. Bu yaşadıklarımızın hiçbirini yeni değil.

Örneğin son yıllarda Filistinli kişiler İsrailileri bıçaklamaya çalıştıklarında oldukça kısa süreli bir ayaklanma oldu. 2014’ün sonlarında başladı ama asıl 2015’in son üç ayında gerçekleşti. Bu ayaklanma hafif silahların yaygınlaşmasıyla kendisini gösteren büyük bir tepki için mazeret olarak

kullanıldı. Halihazırda hafif silahların yayılmasına yatırım yapmış olan Bakan (Kamu Güvenliği Bakanı Gilad Erdan), sokaklarda daha fazla hafif silah olmasını istedi. Daha fazla insanın silah ruhsatı almasına olanak sağlamak için kuralları birçok şekilde aşama aşama değiştirdi. Ayrıca, silahları toplayıp işyerinde emanete alınmasını sağlamak yerine, özel güvenlik şirketlerinin yine eskisi düzene dönmesine, güvenlik görevlilerini mesai sonrasında silahlarıyla evlerine göndermelerine izin verdi. En büyük değişiklik Ağustos 2018'de özel silah ruhsatı alma hakkı olan kesime toplamda 500.000 kişiyi daha eklemeye karar vermesiyle oldu. Bu, herkesin silah istediği anlamına gelmiyor ama artık silaha erişim hakkı olan yarım milyon kişi daha var.

Zeynep: Bu 500.000 kişi arasında Araplar da var mı?

Rela: Teorik olarak olabilir çünkü askerliğinizi yapmışsanız o zaman hakkınız var. Askere giden bazı Dürziler ve bazı Müslümanlar var, çok değil ama gidenler var. Ayrıca bazıları sınırda polis, ki onlar da askeriye ile eşdeğer. Eğer bu eğitimlerden herhangi birini aldıysanız silah almak için uygunsunuz demek. Dolayısıyla ruhsatlı silahlara sahip Filistinli vatandaşlar var. Filistinli özel güvenlik görevlileri ve Filistinli hapishane gardiyanları da var. Bu kişiler silah taşıyorlar.

Hem ruhsatlı hem ruhsatsız silahların olduğu bir kasabada çalışma yürütüyoruz. Yakınında çok büyük bir hapishanenin olduğu Celile'deki bir Filistin kasabası. Hapishane hizmetleri alanında çalışan çok sayıda eski asker ve de ayrıca polisin ruhsatlı silahları var bu kasabada. Ruhsatsız silah sayısı da çok fazla. Şu anda oradaki belediyeyle ve Mahapach-Taghir⁶ isimli kurumdan bir kadın grubuyla birlikte çalışıyoruz; öncelikli olarak gündelik düzeyde neler olup bittiğini gözlemlemeye ve bulmaya çalışıyoruz ama aynı zamanda muhtemel değişiklikler de yaratmaya çalışıyoruz.

Artan otoriterliğe dönük oportünizm sorusuna geri gelecek olursak, 2015'teki bu muhtemel tehdit koşullarında, ki çok geniş çapta değildi, devlet otoriteleri aktif ve agresif bir şekilde hafif silahların yayılmasını desteklemeye başladı.

Bu aynı zamanda görevdeki Bakan'ın özel kimliği ile de alakalı. Silah kontrolünden sorumlu şu anki Kamu Güvenliği Bakanı (Amir Ohana) sivillerin silahlanmasını fazlasıyla destekliyor ve bu konuda ısrarcı. Sivillerin silahlanması kendi gündeminin bir parçası; büyük şirketlerin desteği ve katılımıyla da son birkaç yıldır sürekli olarak silahlanmayı teşvik ediyor. Bu konuyu biraz açalım: Bakan eski bir Şabak (İsrail İç İstihbarat Servisi) mensubu. Şabak, mahkûmları, Filistinlileri sorgular. Hem vatandaşları hem de vatandaş olmayanlar hakkında istihbarat toplar. İsrail hapishanelerinde olağan bir pratiğe dönüşmüş olan (neredeyse her zaman Filistinlilere) işkenceyi onlar yapar. Son röportajlarından birinde hafif silahlarla ilgili olarak kendisine yöneltilen soruya: Ne diyebilirim? Bu silahlara bağıyım, yani onlarla aramda bir bağ hissediyorum” diye yanıt verdi.

2018'in sonunda, Silahsız Mutfak Masaları Koalisyonu İsrail'in hafif silahlar politikasına karşı Yüksek Adalet Mahkemesi'ne⁷ bir dilekçe sundu.⁸ Bu politikaya itirazımız ve politikanın yasadışı ve adaletsiz olduğu noktasındaki iddiamız üç ana noktayı içeriyordu. Hepsinin detayına girmeyeceğim ancak bu noktalardan biri siviller, güvenlik görevlileri ya da diğer sivil kuruluşların çalışanları dahil olmak üzere, kimin özel silah ruhsatı almaya uygun olduğuna bakanın tek başına karar vermesi ile ilgili. Biz, bu kararı tek başına bakanın alamayacağını, bunun antidemokratik olduğunu söyledik. Bu karar mecliste alınması gereken bir karar ya da en azından kanunla belirlenen düzenlemeleri takiben meclis içinde kurulan bir komite tarafından alınması gereken bir karar. Örneğin, daha fazla silahın daha fazla intihar vakası demek olduğunu bildikleri için Sağlık Bakanlığı'nın silah ruhsatlarına erişimin genişlemesine karşı olduğunu biliyoruz. Refah alanı ile ilgili yönetim birimleri de, her ne kadar Sağlık Bakanlığı kadar yüksek sesle görüşlerini bildirmeseler de, bu politikaya karşı. Bu konu meclis içinde kurulacak bir komitede herkese açık bir tartışmaya konu olsaydı, görünür bir eleştiri olacak ve halk en azından konuyla ilgili bir şeyler duyabilecekti. Dilekçemizdeki noktalardan biri buydu. Bu anlamda mahkeme emri çıkarılması için verdiğimiz dilekçe otoriterliğe doğrudan meydan okuyor. Dilekçemiz, halkın, kadınların, feministlerin ve uzmanların tamamının, kimlerin, kaç kişinin silah ruhsatına sahip olmaya uygun olduğuna dair söz söyleme hakkı olması gerektiğini ifade ediyor.

Dilekçemizin ardından İsrail Başsavcısı (Avichai Mandelblit) bu sorunun aslında meclisin dahil olduğu bir süreç aracılığıyla çözülmesi gerektiğine karar verdi. Ama şu anki Kamu Güvenliği Bakanı başsavcının görüşünü kabul etmedi. Şimdi, Bakan ve Başsavcı birbirine karşı geliyor.

Zeynep: Dünyanın çeşitli yerleriyle ilgili yayımlanan raporlar pandemi döneminde kadınlara dönük şiddetin arttığını gösteriyor. Siz İsrail'de benzer bir durum gözlemlediniz mi? Pandemi sizin projenizi nasıl etkiledi?

Rela: Daha başladığı gün kadınlara dönük şiddetin artacağını biliyorduk, ki dünyanın her yerinde olduğu gibi burada da arttı. Silahları evlerden çıkarmanın kadınların öldürülmemesini garantilemese de önleyici tedbir olarak önemli olduğunu biliyorduk. Çünkü silahların olmadığı bir evdense olduğu bir evde kadınların daha çok öldürüldüğünü, silahların fark yarattığını biliyoruz. Alınabilecek en temel önleyici tedbirlerden biri bu. Silahı evden dışarı çıkarıyorsun ve cinayetler azalıyor. Diğer önleyici tedbirler daha karmaşık ve uzun vadeli. Bu nedenle evlerdeki silahların sayısını azaltmak için farklı kanallara başvurmak üzere hemen çalışmaya başladık. Bazı durumlarda gerçekten başarılı olduk. Örneğin hükümet, izinde olan ya da geçici olarak işsiz olan güvenlik görevlilerinin silahlarının şirketlerce toplanması gerektiğini, silahların evlere götürülmemesi gerektiğini söyleyen bir yönerge yayımladı. Bu, yıllar boyunca bu alanda yürüttüğümüz çalışmanın sonucuydu. Küçük ama iyi bir şeydi.

Kapanma boyunca askerlerin devriyeye dahil olmalarına, silahlı olmalarına da itiraz ettik. Diğer kesimlerden, ordunun içinden dahi devriyeye katılan askerlerin silahlı olmalarına itiraz edenler vardı. Biz de onların çağrılarını kendi sesimizi ekledik.

Dolaşımda olan silahları mümkün olduğunca azaltmaya çalışıyor, belediyelere, hükümete bunun için çeşitli çağrılar yapıyorduk. Daha önceki yıllara kıyasla bu sene daha fazla kadının vurulduğunu biliyoruz. Son rakamları bilmiyoruz çünkü, polis bu konuda bir istatistik yayımlamıyor. Şimdi de net verilere ulaşmak için polisle mücadele halindeyiz.⁹ Kurbanlar büyük oranda ruhsatlı silahlarla öldürüldü, çoğu Yahudiydi ve vurularak öldürülen kadınların çoğunluğu İsrail'in Filistinli vatandaşlarıydı. Bu yıl yaklaşık yüz Filistinli vatandaş (kadın ve erkek) öldürüldü ve ağırlıklı olarak büyük silahlarla öldürüldü. Dolayısıyla Covid-19'un şiddeti ve otoriterliği sadece devlet düzeyinde değil, yerel düzeyde de artırdığına şüphe yok. Çünkü bu şiddet aynı zamanda da toprak kontrolü için birbiriyle savaş halinde olan silahlı örgütlerle, kimin kontrolü elinde tuttuğuyla da ilgili. Covid-19 her şeyi daha kötü hale getirdi.

Özlem: Filistinliler ve İsraililer arasındaki ilişki bağlamında silahsızlanma politikalarını da konuşalım istiyoruz. Silahsız Mutfak Masaları projesi aynı zamanda Filistin toplumunun silahsızlanmasını da içeriyor. İsrail devletinin bunu Filistin toplumuna müdahale etmek için bir fırsat olarak kullanmasının önüne geçmek için ne tür önlemler aldınız?

Rela: Bu çok iyi ve çok hassas bir soru. En başından itibaren İsrail'de yaşayan Arap feministlerle çalışmamızın nedenlerinden birisi bu. Biz buna işbirliği içinde" çalışmak bile demiyoruz, daha çok koordinasyon halinde" çalışmak söz konusu, çünkü ortada simetri yok. Her ne kadar birbirine bağlı, birbirine bağımlı olsa da, iki toplumun farklı sorunları, farklı konuları var. Dolayısıyla koordinasyon kurmak, biriyle ilişki halinde olmak, öğrenmek, sürekli öğrenmek asıl mesele. Arkadaşlarımla birlikte öğreniyorum, ama yine de bilmediğim çok şey var, bu nedenle Kadınlar Silahlara Karşı" grubunun gelişmesi çok önemli, bu alanda bizleri onlar yönlendirmek durumunda. Sorduğunuz sorunun gayet farkındayız ve topluluğa, ihtiyaçlarına ve sorunlarına karşı saygılı olmaya çalışıyoruz.

Cevabın bir diğer kısmı Filistin toplumunda neler olup bittiği ile ilgili. Kayıt dışı silahların buradaki Filistin toplumuna girmesine müsaade edilmesinden hükümet sorumlu. Bu silahların çoğu ordudan geliyor, polisten geliyor, sınır polisinden geliyor. Yasal kayıtlı stoklardan geliyor. Dolayısıyla biz kendi hükümetimizi bu konuda hesap vermeye çağırıyoruz. Bu kompleks inisiyatif içinde bizim rolümüzün en önemli kısmı bu. Nasıl yapacağımızı tam olarak bilmiyorum ama örneğin önümüzdeki yılın çalışmasını kaynaklara bakmaya, silah akışının nasıl gerçekleştiği ile ilgili detaylar hakkında daha fazla şey bulmaya, bunu mümkün kılanın nasıl bir işleyiş olduğuna

ayrılmayı düşünüyoruz. Bu bilgi resmî kaynaklarda var. Bu bizim sorumluluğumuz; resmin tamamından bizim payımıza düşense bunun nasıl işlediğini bularak hükümet ve meclise bunu hatırlatmak.

Söylemek istediğim bir diğer şey de şu ki, şiddet Filistin toplumunu parçalıyor, son derece yıkıcı. Bizler birilerini kurtarmak için dahil olmuyoruz. Bunu yapamayız ve yapmayız. Bizim rolümüz bu değil. Ancak, bunu durdurmak için koordinasyon içinde birlikte hareket edebiliriz. Bu, o topluluğun güvenliği ve bütünlüğü ile ilgili, onlara daha fazla sömürgeci önlem dayatmakla ilgili değil. Aslında hükümet bunu yapmaya çalışıyor. Filistinlilerin olduğu yerlere daha fazla polis merkezi kuruyor, daha fazla kamera yerleştiriyor, doğru düzgün tanık koruma programı yokken suçluları açığa çıkarmak için Filistinlilerin işbirliği yapmalarını sağlamaya çalışıyorlar. Bizim rolümüz Yahudi aktivistler olarak hükümete karşı son derece eleştirel olmak ve her daim bunun farkında olmak.

Özlem: Feminist anti-militarizmin dünyadaki tarihi oldukça eski ve sizin İsrail’de yürüttüğünüz aktivizm de bu tarihin içinde özel ve uzun erimli bir örnek konumunda. Sadece belirli etkinlikler, eylemler düzenlemekle kalmıyor, militarizmi diğer siyasi gündemlerle ilişkisi içinde analiz ediyorsunuz. Militarizmin neoliberalizm ile bağı konusundaki analizinizi anlatabilir misiniz?

Rela: Militarizme meydan okumanın (en az) iki temel yolu vardır. Biri daha doğrudan: Asker alımlarına, askeriye ve askeriyenin ülke içindeki merkezi konumuna meydan okumak. Neoliberalizm bunu da değiştiriyor. Neoliberalizm, silah satışları, silah ihracatlarıyla, silah satışlarını içeren yeni sözde barış” anlaşmalarıyla militarizme yön veriyor. İsrail’le hiç savaşmamış ülkeler şimdi barışıyorlar”. Ayrıca ABD ile çok büyük silah anlaşmaları imzalanıyor. Bunun tamamı ABD silah endüstrisi ile alakalı. ABD yardımı neredeyse tamamen askeri yardımdan oluşuyor. Aslında ABD’nin yaptığı kendi silah endüstrisini desteklemek. Bu süreçte de İsrail’i ileri askeri karakol olarak tutmaya devam ediyor. İsrail büyük ölçekte silahlanmayı ABD yardımı nedeniyle ya da bu yardım sayesinde öncelikle. Bu döngüsel bir süreç. Eleştirel araştırmacı Sholomo Swirski’nin¹⁰ yıllar önce tarif ettiği gibi, İsrail bu bağlamda bölgesel süper güç olmak yönünde bir tercih yaptı. Kendi sınırları içinde yaşayan, bu sınırları belirli bir aşamaya kadar korumaya çalışan küçük bir ülke olmak yönünde farklı bir tercih de yapabilirdi. Süper güç ya da bölgesel süper güç statüsü için çabalamak orantısız silahlanma ve çok fazla askeri harcama demek. İsrail’in militerliğini korumayı sağlan bir döngüden bahsediyoruz. ABD yardımı bunun çok büyük bir parçası. Şimdi bu yardım Birleşik Arap Emirliği’ne de gidecek ve tüm bu silah anlaşmaları İsrail’le barış” kanalıyla yayılıyor. Barış” tüm bu yeni silahları bölgeye getiriyor.

Feminist aktivizm buna karşı ve bu aktivizmin birçok katmanı var. Birincisi bilgi. Süreçleri mümkün olduğunca anlamak ve yapabildiğimiz kadar kamuya ifşa etmek. Toplumun bakış açısını, zihnini değiştirmekten ve daha önce sorgulanmamış temel varsayımları değiştirmekten bahsediyoruz. İsrail'deki temel varsayım başka seçeneğin olmadığı yönündeki varsayım. Tabii ki seçeneğimiz var. Var olma mücadelesi verdiğimiz, kendimizi korumak zorunda olduğumuz yönünde çok kuvvetli bir varsayım var, ki geçmişte öyle bir dönem olduysa bile, şimdi bunun çok ötesindeyiz ama insanlar duygusal olarak hâlâ oradalar. Aslında bu duygusal işi yapmak için herkesten daha donanımlı olanlar belki de feministler. Ama bu zor ve yavaş ilerleyen bir iş. Askere kaydolmayan gençlerin sayısı sürekli artıyor. Yavaş ama emin adımlarla ilerliyor ve bunun karar vericiler için ayrı, toplum için ayrı bir anlamı var. İşte bu devam ettirebildiğimiz kadar sürmesi gereken bir katman. Benim de yirmi yıldan fazla bir zaman önce kurucu üye olarak parçası olduğum feminist, anti-militarist bir hareket olan New Profile'ın yaptığı bir çalışma bu. Genç ve tutkulu yürütücü ekiple New Profile hâlâ aktif ve canlı.

Diğer taraftan militerleşmenin gündelik donanımı” silahlar. Silahlar militerleşmeyi hem evlerde hem sokaklarda günbegün destekler ve konumunu korumasını sağlar. Dolayısıyla bu, militerleşme üzerine çalışmanın farklı bir yönü. İsrail'in bölgedeki konumlanışıyla birlikte, çoğunluğun militerleşmenin genel bir eleştirisini hazmetmesinin zor olduğu bir ortamda, yol açtıkları bariz hasar yüzünden insanlar silahların yaygınlaşmasının eleştirisine kısmen daha açık.

Kamuya seslenmek son derece önemli ama yeterli değil. Yapısal değişiklik sağlanması için hem halka hem de yetkili birimlere ihtiyaç var. Söylediğim gibi son yıllarda özellikle silah taşınmasını teşvik eden, silaha yönlendiren bir hükümetle karşı karşıyayız. Önce mahkemeye başvurduk. Burada mahkemeler tamamen militer sistemin bir parçası ama normal demokratik kanalların kapalı olduğunu görmüş olduğumuz için hafif silahlar konusunu mahkemeye taşımaya karar verdik. Dava hâlâ devam ediyor ama dosyamızı hazırlamak, mahkemede argümanlarımızı sunmak ve geniş bir şekilde kamuya duyurmak şimdiden anlamlı kazanımlar edinmemizi sağladı.

Ayrıca, bir yıl önce belediye düzeyinde çalışmaya ve belediyeler, yerel yönetimler aracılığıyla bir şeyleri değiştirmeye karar verdik. Henüz çok erken aşamalarındayız işin ama biraz yol aldık ve çoğu sembolik olsa da bazı başarılar elde ettik, şimdi bu başarıları pratik, anlamlı bir biçime sokmaya çalışıyoruz. İsrail'deki belediye yönetimleri de birçok biçimde militerleşmiş olmakla birlikte, bu işin neredeyse tamamı tanıdığımız ve yardım isteyebileceğimiz şehir ve kasaba konseylerindeki feminist müttefiklerle, feminist konsey üyesi kadınlarla birlikte yapıldı. Onları İsrail'deki hafif silahlar gerçeği hakkında eğitiyoruz, bilgi veriyoruz ve onlarla birlikte bu konuda çalışırken kullanabilecekleri bir tür hedef odaklı basamaklar dizisi geliştiriyoruz. Bu gerçekleşiyor. Bir yıl önce başladık ve daha şimdiden bölgedeki iki büyük kent olan Tel Aviv ve Hayfa'da, bu

konuda ilkesel kararlar alındı. Buradaki kadınlar zihinlerini değiştiriyorlar, bu son derece heyecan verici ve anlamlı. Konsey üyesi bir kadının bir kasaba ya da şehirdeki bir konsey toplantısında kalkıp silahlar hakkında bilgili bir şekilde konuştuğunu düşünün. Bu pek olan bir şey değil, kadınların güvenlik” konuları hakkındaki görüşleri genellikle göz ardı edilir ve dikkate alınmaz. Kadınların silah politikalarını ya da toplumsal, ulusal güvenlik konularını bilmesi beklenmez. Bu kadınlar ayağa kalkıyorlar ve konuyla ilgili temellendirilmiş bilgiye sahipler, sloganlarla konuşmuyorlar. İstatistikleri var, verilere sahipler, ayakları yere basan öneriler yapıyor, teklif sunuyorlar. Bu son derece anlamlı.

Aynı anda ve süreç ilerlerken, hareket inşa etmeye de çalışıyoruz. Hükümete seslenemezsek o zaman halka sesleniyoruz. Çok, daha çok feminist kadının olduğu feminist kadınların hareketini inşa ediyoruz. Biz çalışmaya başlamadan önce silah kontrolü İsrail’de feminist gündemin parçası değildi. Birçok ülkedeki feminist, bunun gündemlerinin parçası olduğunun ve olması gerektiğinin farkına varıyor. Ama burada yönetici çoğunluğun arasında silahların normalleşmesi ve silahların bir tür korumacı güvenliğin, ulusal güvenliğin militer bir uzantısı olarak algılanması nedeniyle, kimse silahlardan rahatsız değildi, kimse silahlara bakmıyordu. Şimdi İsrail’deki tüm feminist grupların feminist gündeminin bir parçası. Ayrıca, Filistinli bir grup feministin bu konuda hedef odaklı çalışma yürütecek olması daha da çığır açıcı; çünkü Filistinli kadınların bu konuyla ilgilenmesi daha da büyük bir tabu. Bu tabuyu yıkmak gerçekten korkutucu çünkü kendilerini ve ailelerini, eylemleriyle meydan okudukları suç örgütlerinin muhtemel tepkilerine açık hale getiriyorlar. Bu nedenle bu konuda odaklanmış çalışma yürütmeleri çok fazla cesaret gerektiriyor ve çok önemli.

Bu çalışma, köklerine kadar kolektif bir çalışma. Bu işlerin hiçbirini bireyler olarak yapamayacağımıza dair farkındalığımız ileri düzeyde. Grup olarak çalışmak zorundayız, ki bizi destekleyecek ve koruyacak olan da bir noktaya kadar bu grup. Bu anlamda son derece feminist. Tabii ki hafif silahların yayılmasının sonucunda sadece kadınlara ne olacak diye bakmıyoruz. Kadınlar ve erkekler için doğuracağı farklılaşmış sonuçlara bakıyoruz, ki bu da yine feminist bir bakış. Aynı perspektif eşit vatandaş olmadıkları için İsrail’in Filistinli vatandaşları için de geçerli. Bu ayrışmalara gitmek, hesaba katılmayan seslerin ve bakış açılarının feminist analizini yapmak anlamına geliyor.

Silahlarla yaşamakla ilgili sadece kadınların değil ama çoğunlukla kadınların kişisel tanıklıklarının derlendiği bir proje yapıyoruz. Yine bence yaklaşım son derece feminist. Proje deneyimsel bilgiye, bireysel bilgiye değer veriyor ve her tür şablonu, eğilimi ve hadiseyi açığa çıkaran bir bütün oluşturmak için bunları bir araya getirmeye çabalıyor. Bu proje ayrıca kadınların web sitemizde kendi seslerini kendilerinin aktarmasına olanak sağlayacak. Diğer taraftan gayet güvenli. Bu

tanıklıkları anonim ve iz sürülemez hale getirmek için çok uğraştık. Cinsel tacizle ilgili web sitelerinin kullandığı modeli kullanıyoruz. Silahlarla yaşama deneyimini seslendirecek doğrudan bir platformun kurulmasını sağlayacak. Bunu daha önce hiç düşünmedim” ya da bu normal” diyen kadınların anlatıları da silahlardan çok korkan kadınların anlatıları da yer alacak. Yahudi ya da Filistinli olabilirler. Şiddetin olduğu evlerde silah korkutucudur. Kullanılmasa bile varlığı ürkütücüdür. Dolayısıyla, kadınların kendi seslerini anonim ve güvenli bir şekilde kendilerinin aktarmaları da bizce bu konulara dikkat çekmenin feminist bir kanalı.

Özlem: Çok bilgilendirici ve derin bir sohbetti. Görüşlerinizi ve deneyiminizi bizlerle paylaştığınız için çok teşekkür ederiz.

Rela: Çok teşekkürler. Hepinizi ekranda görmek ve bu anlamlı tartışmayı yürütmek çok güzeldi.

SONSÖZ

Rela Mazali

Tel Aviv, Haziran 2021

Bu sayının çıkmasına birkaç hafta kala, İsrail/Filistin’de bir kez daha sergilenen aşırı militer şiddetin ışığında belki biraz daha konuşabiliriz. Bu şiddet, yine Gazze’ye musallat olan bombalardan, İsrail’deki Filistin mahallelerini terörize eden Yahudi çetelerine kadar çok çeşitli biçimlerde ve çeşitli düzeylerde hayata geçiyor. Bombalar ve silahlar, mahalleler ve bölgeler, İsrail’in hafif silah politikaları ve savaş politikaları hem doğrudan hem de karmaşık bir şekilde birbirine bağlı. Feminist bir düşünür ve aktivist olarak kişisel, göz önünde olan ile kuşbakışı görünen askeri ve siyasi olanı birleştirip bir bağlama oturtmayı acil ve hayati bir ihtiyaç olarak görüyorum.

Bu haftalar boyunca, ruhsatlı silah taşıyan siviller (asıl olarak Yahudi erkekler), sözde ya da öyle algılanan Filistinli saldırganları ateş ederek öldürmeleri ve Yahudi mahallerini “korumak” üzere Filistinlilerin mahallerinde buluşmaları için yönetim tarafından açıkça cesaretlendirildiler. Gerilim yükselirken, son yıllardaki hafif silah politikaları, silah ruhsatı başvurularındaki hızlı tırmanışı besliyor.¹¹ Bu, ruhsat veren birimlerin geçtiğimiz beş yıl içinde siviller için 100.000 yeni ruhsat hazırlamasının ardından gerçekleşiyor.

Yukarıda tartışıldığı gibi, on yıllardır İsrail’de birbirini izleyen hükümetler ve polis, İsrail’deki Filistinlilerin bölgelerini aşırı kontrolle çok az kontrolün bir tür birleşimine maruz bırakıyorlar. Bu süreç, bir yandan çoğunlukla keyfi olan çok sayıda tutuklamayı, bir yandan da ruhsatsız ateşli silah stoklanmasını mümkün kılıyor. Filistinlileri hedef alan devlet şiddetinin zirve yaptığı son

süreçte, halihazırdaki mülklere el koyma, ayrımcılık ve marjinalleştirme uygulamalarına Doğu Kudüs'teki Şeyh Cerrah mahallesine yönelik toplu saldırılar, Mescid-i Aksa'daki ibadetlere menfur saldırılar ve Gazze'nin acımasızca bombalanması (ve sonucunda yüzlerce insanın ölmesi ve binlercesinin yaralanması) eklendi. Aynı esnada, İsrail'deki Yahudiler hava saldırılarıyla ve Gazze'den yapılan topçu bombardımanları sonucu birçok kişinin hayatını kaybetmesiyle sarsıldı. Bu toksik birleşim Lod, Hayfa, Yafa, Akka, Remle gibi karışık nüfuslu şehirleri yerel silahlı restleşmelerin ve çatışmaların korkunç eşliğine getirdi. Lod'da kent sakini Moussa Hassouna yasadışı bir şekilde kanunu ellerine alan kimi Yahudiler tarafından vurularak öldürüldü¹² ve söylenildiğine göre Filistinliler de Yahudi bir erkeği silahla yaraladı.¹³

Bu durum aslında İsrail yönetiminin tahayyül ettiği ve ilerlemekte olduğu hattı gösteriyor. Hollywood kovboy filmleri imgelemindeki kötü adamlara karşı iyi adamlara denk düşen “Araplara karşı Yahudiler”, “çapulculara” karşı “müdafaa edenler”, kelimenin tam anlamıyla yanı başımızda yaşayan “düşmanı” daha da şeytanlaştırmak ve militarizmi daha da derinleştirmek için mükemmel bileşenler. Bu tip algılar, dikkat çekmek ve iktidardakilerin düşüşte olan yönetim kapasitesini talileştirmek için gayet etkili taktikler. Dolayısıyla İsrail'in Filistinli vatandaşlarının nadiren şiddet içeren biçimlere de bürünen protestoları, zaten sınırlı olan vatandaşlık haklarını bariz bir şekilde ortadan kaldıran fiili sıkıyönetim kanunuyla karşılandı. Lod'da ağırlıklı olarak militer Sınır Polisi devriye geziyor ve geceleri sokağa çıkma yasağı uygulanıyor; Hayfa belediye başkanı daha fazla polis talep etti ve kontrolü artırdı; Yafa'da zırhlı araçlar geziyor ve polis, Filistinli vatandaşları hedef alan toplu tutuklama kampanyası yürütüyor.

Bu önlemler, İsrail'in savaş politikalarını şimdiye kadar yönlendirmiş olan ve yönlendirmeye de devam eden temel “algoritmayı” gösteriyor. Şiddeti azaltmaya, yaşamları korumaya dönük sıfır ilgi. Filistinlilerin hayatına kesinlikle ilgi gösterilmediği gibi, İsraili sivillerin ve hatta askerlerin hayatlarına bile ilgi gösterilmiyor. Üstünlük ve yayılma, daha da önemlisi iktidarda kalma, hepsi insan yaşamını gölgede bırakıyor ve müzakere edilmiş siyasi çözümlere olası yönelimlerin önünü kesiyor. Tasavvur edilen çözümler güç kullanımı, bombalar ve silahlardan ibaret. Bugün, bu birleşimin ağırlığı altında, birilerinin “asıl İsrail” —uluslararası düzeyde İsrail olarak tanınan toprak— dediği şey hızla çözülüyor.

---

¹ Rela Mazali, “Silahlardan Söz Etmışken: Militarize Bir Toplumda Silah Denetimi Söylemini Dolaşıma Sokmak ve Güvenlik Güçlerini Silahsızlandırmak”, *Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar*, 25, Şubat 2015. (<http://www.feministyaklasimlar.org/sayi-25-subat-2015/silahlardan-soz-etmisken-militarize-bir-toplumda-silah-denetimi-soylemini-dolasima-sokmak-ve-guvenlik-guclerini-silahsizlandirmak/>)

² Vanessa Farr, Henri Myrntinen, Albrecht Schnabel (eds.), *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons*, United Nations University Press (November 6, 2009).

³ Daha sonra yayımlanan raporlar katilin güvenlik görevlisi olmamasına rağmen mesleği gereği ruhsatlı silah taşımaya izni olduğunu açığa çıkardı.

⁴ Isha L'Isha, Hayfa Feminist Merkez 1983'te kurulmuş, taban hareketi ile şekillenmiş, İsrail'deki en eski feminist yapılardan biri. Detaylı bilgi için bkz: <https://isha2isha.com/english/>

⁵ Silahsız Mutfak Masaları projesi bağlamında yapılan çalışmalara, hazırlanan raporlara projenin web sitesinden ulaşabilirsiniz: <https://gfkt.org/>

⁶ Detaylı bilgi için bkz. <https://mahapach-taghir.org/en/home/>

⁷ Türkiye'deki Yargıtay'ın işlevine sahip, İsrail'deki en yüksek mahkeme. (ç.n.)

⁸ Dilekçe için bkz. <https://gfkt.org/en/petition-against-the-states-lenient-small-arms-policy/>

⁹ Bu söyleşinin ardından Silahsız Mutfak Masaları polis istatistiklerine ulaşmayı başardı. 2020'de İsrail'de silahla öldürülen kadınların sayısı, geçtiğimiz dört yılda silahların kurbanı olan kadınların ortalamasından 1,5 kat daha fazla. *Ruhsatlı* silahlarla öldürülen kadınların sayısı geçtiğimiz dört yılda *ruhsatlı* silahların kurbanı olan kadınların sayısının 2,5 katı. *Ruhsatsız* silahlarla öldürülen kadınların tamamı, İsrail polisinin ayrımcı uygulamalarına ve silah yasasının sistematik olarak yanlış uygulamasına maruz kalan Filistinli İsrail vatandaşları. Öldürülen on iki kadının beşi ruhsatlı, yedisi ruhsatsız silahla öldürüldü. (Silah yasasının sistematik olarak yanlış uygulaması ile ilgili olarak bkz.: <https://www.972mag.com/crime-palestinian-citizens-israel/>)

¹⁰ Sholomo Swirski İsraili entelektüel, araştırmacı ve aktivist. Aynı zamanda bağımsız araştırma merkezi Adva Merkezi'nin kurucuları arasında yer almaktadır. Daha fazla bilgi için: <https://adva.org/en/>

¹¹ İlgili haber için bkz: <https://www.haaretz.com/opinion/editorial/to-protect-its-citizens-israel-must-say-no-to-arming-civilians-1.9824623>

¹² İlgili haber için bkz: <https://www.aljazeera.com/news/2021/5/16/palestinian-protests-in-israel-showcase-unprecedented-unity>

¹³ İlgili haber için bkz: <https://news.walla.co.il/item/3435493>